

22. 3. 2023

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Nové podmínky výkonu funkce člena voleného orgánu a zřízení evidence vyloučených osob

V polovině roku 2023 dozná zákon o obchodních korporacích[1] některých zásadních změn. Těmi je vymezení nových podmínek výkonu funkce člena voleného orgánu, včetně jejich zařazení přímo do zákona o obchodních korporacích, a s nimi související zavedení evidence vyloučených osob. Změny jsou prováděny zákonem č. [416/2022](#) Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s využíváním digitálních nástrojů a postupů v právu obchodních společností a fungováním veřejných rejstříků („novela“). Část novely nabyla účinnosti již k 15. lednu 2023, cílem tohoto článku je však představení změn účinných až od 1. července 2023.

Podmínky výkonu funkce člena voleného orgánu obchodní korporace

Podmínkami výkonu funkce člena voleného orgánu jsou dle aktuálně účinné právní úpravy vedle plné svéprávnosti[2] bezúhonnost ve smyslu živnostenského zákona[3], na něž § 46 odst. 1 zákona o obchodních korporacích odkazuje, a neexistence překážek provozování živnosti dle živnostenského zákona.

Nově však budou tyto podmínky zakotveny přímo v zákoně o obchodních korporacích, konkrétně v ust. § 46 an.[4], čímž dojde k alespoň částečnému snížení roztržitosti právní úpravy této problematiky. Podmínky jsou nově vymezeny následovně:

- neexistence pravomocného rozhodnutí orgánu veřejné moci, kterým je uložen zákaz výkonu funkce člena řídicího, kontrolního nebo správního orgánu[5] (v poměrech českého právního řádu úspěšně uplatněná diskvalifikační žaloba);
- neexistence pravomocného rozhodnutí orgánu veřejné moci, kterým je uložen zákaz výkonu činnosti související s činností obchodní korporace, v níž osoba, které byl zákaz udělen, působí jako člen voleného orgánu;
- neexistence pravomocného odsuzujícího rozsudku za taxativně vymezené trestné činy; a
- neexistence prohlášení konkursu na majetek osoby, která se má stát členem voleného orgánu.

Rozhodnutím orgánu veřejné moci se přitom rozumí nejen rozhodnutí orgánu veřejné moci České republiky, ale i rozhodnutí orgánu veřejné moci členského státu EU, státu Evropského hospodářského prostoru, rozhodnutí mezinárodní organizace nebo rozhodnutí orgánu veřejné moci jiného státu z důvodů obdobných pro jeho uložení v České republice. Nejedná se přitom pouze o rozhodnutí v trestním řízení, ale například i o rozhodnutí v řízení o správním deliktu.

Neexistence pravomocného odsouzení za vymezené trestné činy

Zvláštní pozornost si zaslouhuje novelou vymezená skupina trestných činů, odsouzení za něž automaticky zakládá překážku výkonu funkce. V důvodové zprávě k novele je argumentováno, že u určité skupiny trestných činů není rozhodná jejich souvislost s podnikáním, jak tomu bylo doposud v případě všech trestných činů[6], neboť z hlediska ochrany třetích osob a veřejného pořádku je jejich závažnost shodná bez ohledu na tuto souvislost.

Do daného výčtu bude nově spadat zpronevěra, veškeré druhy podvodu, lichva, porušení povinnosti při správě cizího majetku, poškození věřitele, zvýhodnění věřitele, legalizace výnosů z trestné činnosti, úpadkové, daňové a devizové delikty a trestné činy proti závazným pravidlům tržní ekonomiky a oběhu zboží ve vztahu s cizinou.

Jde tedy převážně o trestné činy hospodářské a majetkové povahy související se správou cizího majetku. K těmto činům zpravidla dochází typicky, ale ne nutně, v souvislosti s podnikáním. Jako přínos novely tak lze nepochybně vnímat to, že zatímco souvislost překážky výkonu funkce s podnikáním nebo předpoklady pro ně zde nepřímo zůstává, vazba na konkrétní předmět podnikání je vypuštěna.

Dobře představitelné to je u trestného činu porušení povinnosti při správě cizího majetku, kterého se dopustí člen voleného orgánu na majetku korporace. Platí, že majetek společnosti je ve vztahu k členům jejích orgánů majetkem cizím. Tato majetková autonomie korporací se uplatní vždy, a to i v případě jednočlenných s.r.o., kde je jediný společník současně jediným jednatelem. Pravomocným odsouzením tak dojde k založení překážky výkonu funkce ve všech případech bez ohledu na konkrétní předmět činnosti korporace.

Zavedení výčtu trestných činů však jde ještě dále, a to k samotnému předpokladu pro řádný výkon funkce člena voleného orgánu, tj. k řádné správě cizího majetku. Překážka výkonu funkce tak bude založena i v případě rodiče, který spáchal trestný čin porušení povinnosti při správě cizího majetku na majetku svého dítěte. Spíše než snahou eliminovat úzkou vazbu mezi podnikáním a společensky škodlivou trestnou činností je zákonodárce pravděpodobně veden přesvědčením, že je nežádoucí, aby funkce členů volených orgánů zastávali ti, kteří pro to obecně nemají předpoklady a byly vůči nim v minulosti (úspěšně) uplatněny nástroje trestní represe.

Novinkou je i odpadnutí striktního požadavku formy zavinění. Stávající právní úprava bezúhonnosti výslovně bere v úvahu pouze úmysl, novela však u dvou trestných činů výslovně připouští i jejich nedbalostní varianty. Jde právě o porušení povinnosti při správě cizího majetku a o legalizaci výnosů z trestné činnosti.

Bezúhonná nebude též osoba, která byla pravomocně odsouzena za trestný čin spáchaný v zahraničí, který je obdobný výše uvedeným trestným činům. Co je přitom myšleno „obdobným trestným činem spáchaným v zahraničí“, ještě bude předmětem výkladu, nicméně pravděpodobně by se mělo jednat o trestné činy sloužící k ochraně shodných společenských zájmů a hodnot.

Informační povinnost členů volených orgánů

Ten, kdo se má stát členem voleného orgánu, informuje společnost předem o skutečnostech, které představují překážku výkonu funkce nebo by k jejímu vzniku důvodně vést mohly. Obdobně informuje společnost bez zbytečného odkladu člen voleného orgánu, u něhož taková skutečnost nastala během výkonu funkce. Rozsah informační povinnosti je blíže vymezen v ust. § 46 odst. 2 zákona o obchodních korporacích.

Pokud budou k 1. červenci 2023 ve volených orgánech korporací působit osoby, které podmínky

výkonu funkce dle novelizovaného znění nesplňují, musí o této skutečnosti bezodkladně informovat společnost. Jejich funkce pak zanikne do tří měsíců od účinnosti této části novely.

Důsledkem nesplnění podmínek pro výkon funkce je, že na osobu ustavenou do funkce člena voleného orgánu se hledí, jako by se členem nestala.^[7] Platnost právních jednání učiněných takovou osobou to však neovlivní - z důvodu ochrany dobré víry třetích osob budou společnost zavazovat.^[8]

Evidence vyloučených osob

Prvek automatizace při kontrole absence překážek výkonu funkce bude zajišťovat nově vznikající evidence vyloučených osob, tj. osob, které nesplňují podmínky výkonu funkce. Ohledně těch bude vedena (i) jejich identifikace, (ii) den vzniku a zániku překážky, (iii) její důvod, (iv) orgán, jehož rozhodnutím byla založena, (v) skutečnost, zda se zákaz vztahuje ke všem voleným orgánům, či jen k některým, a (vi) rozsah překážky výkonu funkce, pokud je omezen určitou výšečí podnikání nebo oborem činnosti.

Evidence se zřizuje jako neveřejná. Za účelem kontroly způsobilosti k výkonu funkce zejména v rejstříkovém řízení však budou údaje z ní zpřístupněny rejstříkovým soudům či notářům (těm již při tvorbě zakladatelského právního jednání). Přestože úprava evidence vyloučených osob nabude účinnosti až v červenci, dokládání způsobilosti být členem voleného orgánu pouze prostřednictvím čestného prohlášení je účinné již nyní, což je poněkud nešťastné.

Ověřit si, zda o jeho osobě existuje v evidenci zápis, bude moci každý, a to na základě formuláře na stránkách Ministerstva spravedlnosti. Elektronický formulář bude třeba (shodně jako například s inteligentním formulářem) odeslat z datové schránky žadatele nebo k němu připojit uznávaný elektronický podpis. Žadatel obdrží buď výpis z evidence, nebo potvrzení, že o jeho osobě nejsou vedeny žádné údaje. Oprava nesprávných údajů v evidenci bude prováděna Ministerstvem spravedlnosti na žádost nebo na základě zjištění z vlastní činnosti.

Shrnutí

Od 1. července 2023 budou podmínky výkonu funkce člena voleného orgánu obchodní korporace stanoveny přímo v zákonu o obchodních korporacích. Mezi tyto podmínky vedle (i) svéprávnosti patří (ii) neexistence rozhodnutí ukládajícího zákaz výkonu funkce člena voleného orgánu obecně, (iii) neexistence rozhodnutí ukládajícího zákaz činnosti mající souvislosti s předmětem podnikání obchodní korporace, v níž člen voleného orgánu působí, (iv) neexistence pravomocného odsuzujícího rozsudku soudu vydaného pro taxativně stanovené trestné činy a (v) neexistence prohlášení konkursu na majetek člena voleného orgánu.

V rámci rejstříkového řízení budou soudy a notáři povinni ověřovat způsobilost k výkonu funkce v nově zřizované evidenci vyloučených osob. Tato evidence se zřizuje jako neveřejná, nicméně každý bude moci skrze elektronický formulář požádat o poskytnutí informací, které jsou o něm vedeny.

Mgr. Michaela Jiříková
Advokát / Senior Associate

Václava Vojtková

Paralegal

ROWAN LEGAL, advokátní kancelář s.r.o.

GEMINI Center
Na Pankráci 1683/127
140 00 Praha 4

Tel.: +420 224 216 212
Fax: +420 224 215 823
e-mail: paha@rowan.legal

---

[1] Zákon č. [90/2012](#) Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění pozdějších předpisů.

[2] Ust. § 152 odst. 2 zákona č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

[3] Zákon č. [455/1991](#) Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

[4] Dosavadní znění ust. § 46 zákona o obchodních korporacích stanovující pravidla pro právnické osoby jako členy volených orgánů je vloženo jako nový § 46a, přičemž jsou jen odstraněny legislativní chyby.

[5] Dikce „funkce člena řídicího, kontrolního nebo správního orgánu“ je dle důvodové zprávy k novele zvolena s ohledem na zohlednění rozhodnutí rovněž zahraničních orgánů veřejné moci, neboť označení „člen voleného orgánu“ představuje pouze českou legislativní zkratku.

[6] Dle aktuálně účinného ust. § 6 odst. 2 živnostenského zákona je podmínka bezúhonnosti vázána na neexistenci pravomocného odsuzujícího rozsudku pro trestný čin spáchaný úmyslně, jestliže byl tento trestný čin spáchán v souvislosti s podnikáním, anebo s předmětem podnikání právnické osoby,

o člena jejíhož voleného orgánu jde. Pokud se ovšem na pachatele nehledí, jako by nebyl odsouzen (zahlázení).

[7] Ust. § 155 odst. 1 zákona č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

[8] Vzhledem k ust. § 440 občanského zákoníku.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Dvě kiwi denně: EU schválila první zdravotní tvrzení pro čerstvé ovoce](#)
- [Nová „tlačítková“ povinnost pro e-shopy](#)
- [Digital Omnibus: Revoluce v datech, nebo jen nová zátěž pro podnikatele?](#)
- [Darování pro případ smrti nemovité věci zapsané v katastru nemovitostí a určení výše odměny soudního komisaře](#)
- [Flotilová novela: Kdo a kdy musí nově získat licenci k distribuci pojištění?](#)
- [Nová pravidla pro ground handling v EU a jejich dopady na letecký sektor](#)
- [Právní due diligence nemovitostí: na co se v praxi skutečně zaměřit](#)
- [Hmotněprávní opatrovník obchodní korporace: mezi efektivní ochranou a zásahem do korporační autonomie](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 32.: Konkurenční doložka](#)
- [Skryté ujednání v realitní smlouvě - zbytečná hra na schovávanou](#)
- [Odpovědnost člena voleného orgánu dle § 159 OZ a vymezení škody způsobené právnické osobě](#)